

ΕΠΟΧΗ
17 Ιουλίου 2011

Σίσσυ Βελισσαρίου
Καθηγήτρια στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ

*Νομοσχέδιο Διαμαντοπούλου: Ήταν κάποτε ένα γαλατικό χωριό που λεγόταν
ελληνικό πανεπιστήμιο*

«Βρισκόμαστε στο 2011 μ. χ. Όλη η Γαλατία είναι κάτω από Ρωμαϊκή κατοχή ... Όλη; Όχι! Ένα χωριό που το κατοικούνε αδιόρθωτοι Γαλάτες αντιστέκεται ακόμα και θ' αντιστέκεται πάντα στον κατακτητή.»: Αυτή θα μπορούσε να ήταν η στερεότυπη αρχή του κάθε επεισοδίου του σήριαλ που λέγεται ελληνικό πανεπιστήμιο από τον πόλεμο έως τώρα που οι Ρωμαϊκές λεγεώνες υπό τη στρατηγία της Διαμαντοπούλου ορμάνε να καθυποτάξουν το ανυπότακτο χωριό σβήνοντάς το εντελώς από τον χάρτη. Θα την αφήσουμε να πει, ζηλεύοντας τις δάφνες του Ιούλιου Καίσαρα, “Veni, Vidi, Vici” ή θα κάνουμε με τα φύλλα δάφνης από το στεφάνι που θέλει να φορέσει στιφάδο; Οι διδασκόμενοι/ες από την πρόσφατη ευρωπαϊκή ιστορία θα αντιληφθούμε ότι η υπουργός παιδείας ως νέα Θάτσερ, που συστηματικά και προσεκτικά προγραμματίζει να γίνει στο άμεσο μέλλον, έχει ένα πρότζεκτ με στόχους. Ο πλέον καθοριστικός είναι η εξάρθρωση του πανεπιστημίου με τον ίδιο τρόπο που για τη Θάτσερ ήταν η διάλυση του κινήματος των ανθρακωρύχων. Μετά από την κατατρόπωση των τελευταίων η Βρετανία μεταλλάχθηκε σταδιακά και χωρίς πολλές αντιστάσεις σε μία χώρα όπου οι φτωχοί γίνονται φτωχότεροι και οι πλούσιοι σκανδαλωδώς πλουσιότεροι, ενώ οι πρώτοι θεωρούνται κοινωνικό μίasma όταν διεκδικούν τα «ανήκουστα» δικαιώματα συνταξιοδότησης και ασφάλισης.

Κατά τη γνώμη μου, σε αντίθεση με την κ. Γιαννάκου η οποία είχε κάποιο «όραμα» (προφανώς απαράδεκτο) για την εκπαίδευση, και ειδικά την τριτοβάθμια, δηλ. την υποτιθέμενη εναρμόνισή της με τον ευρωπαϊκό πανεπιστημιακό χώρο, η Διαμαντοπούλου χρησιμοποιεί την υπουργία της ως εφαλτήριο για την αρχηγία του ΠΑΣΟΚ, και ίσως όχι μόνον. Η συντριβή του πανεπιστημίου και η αντικατάστασή του από ένα υβρίδιο παράγωγου φτηνιάρικου διδακτηρίου κατά τα πρότυπα των «Κολλεγίων» και των ιδιωτικών εταιριών είναι το βασικό της διαπιστευτήριο κυρίως

προς το εξωτερικό, όπου ακριβώς θα πιστοποιεί την ικανότητά της να κυβερνήσει όλην τη Γαλατία. Η ισοπέδωση του ανυπότακτου χωριού επίσης δηλώνει στο συμβολικό επίπεδο το τέλος της Μεταπολίτευσης, της Ελλάδας με τα καλά της και τα κακά της, όπως διαμορφώθηκε από αγώνες και συγκρούσεις δεκαετιών. Με τον ίδιο τρόπο η συντριβή των ανθρακωρύχων που εκπροσωπούσαν το παραδοσιακό βιομηχανικό προλεταριάτο, την ισχύ των συνδικάτων με την παραδοσιακή τους σχέση με το Εργατικό κόμμα σήμανε και την αποδιάρθρωση του κράτους πρόνοιας, την μετάλλαξη του κόμματος αυτού και την κατίσχυση του στυγνού νεοφιλελευθερισμού στην Αγγλία.

Προφανώς το προτζεκτ της κ. Διαμαντοπούλου δεν διαγράφει μία μοναχική πορεία εν κενώ. Αντίθετα, στην κατάσταση εκτάκτου ανάγκης στην οποία έχει τεθεί η χώρα με αφορμή το χρέος, την τρόικα κλπ, πράγμα που επιτρέπει οποιοδήποτε μέτρο καταστολής ακόμα και συνταγματικής εκτροπής, η ήττα του πανεπιστημίου είναι κρίσιμης σημασίας για τις πλέον επιθετικές μορφές του νεοφιλελευθερισμού που έχουν κυριαρχήσει στην Ελλάδα. Διακινδυνεύω εδώ την υπόθεση ότι το ζητούμενο είναι το πώς θα μετατραπεί η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης στο αντίθετο της, δηλαδή σε καθεστώς. Για να αποβάλει τα έκτακτα της στοιχεία της, άρα για τη διαιώνισή της στον χρόνο ως καθεστώς το κυρίαρχο μπλοκ *απαιτεί τώρα περισσότερο από ποτέ* τη συντριβή του πανεπιστημίου με τα μεταπολιτευτικά χαρακτηριστικά του, μια καταστροφή η οποία εάν συντελεστεί θα έχει καθοριστικές επιπτώσεις για το συσχετισμό δυνάμεων και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, (ας μην ξεχνάμε τις διεθνείς διαστάσεις του Δεκεμβρίου 2008). Ποια είναι αυτά τα μεταπολιτευτικά χαρακτηριστικά που κρίνονται όχι απλώς ενοχλητικά αλλά επικίνδυνα; Η δημοκρατική και συλλογική λειτουργία του μέσω της θεσμοθέτησης του ενιαίου φορέα διδασκόντων-διδασκομένων, η πρωτοφανής μαζικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η ανάπτυξη της έρευνας και η ελεύθερη έκφραση της γνώμης στα αμφιθέατρα αλλά κυρίως όπως συμβολικά εγγράφεται στον χώρο από το άσυλο. Στο νομοσχέδιο Διαμαντοπούλου το άσυλο καταργείται σιωπηλά δια της απάλειψης ακόμα και της λέξης από τις 110 σελίδες του! Η χειρονομία αυτή είναι πολιτικά εξαιρετικά ριζοσπαστική. Αφενός σηματοδοτεί τη δια της αποσιώπησης απάλειψη της ίδιας της έννοιας της διαμαρτυρίας, της αντίστασης, της διαφορετικότητας από το λεξιλόγιο του νέου μορφώματος. Αφετέρου, η αποσιώπηση σημαίνει κατάργηση στην πράξη του πανεπιστημίου ως δημόσιου θεσμού. Ο πανεπιστημιακός χώρος εδώ δεν

οριοθετείται σε άσυλο και μη άσυλο, όπως με τον νόμο της Γιαννάκου, που εμμέσως έτσι αναγνωρίζει τον εν τέλει δημόσιο χαρακτήρα του πανεπιστημίου. Τώρα δεν νοείται άσυλο δεν νοούνται και οι πράξεις εκείνες που μετέτρεπαν τον χώρο σε εστίες αντίστασης, πχ. φοιτητικές καταλήψεις, χρήση του από εξωπανεπιστημιακές συλλογικότητες, λειτουργία του ως καταφύγιο κλπ.

Το πανεπιστήμιο καθαρμένο από τις μεταπολιτευτικές του «αμαρτίες» θα παραδοθεί στην εκάστοτε κυβέρνηση και θα γίνει αυτό που οι αυταρχικές μορφές διακυβέρνησης ανέκαθεν ονειρεύονται: εκτελεστικό όργανο [υπερ]κρατικών εντολών. Εδώ μιλάμε για ένα ιδιόμορφα κρατικό πανεπιστήμιο, και εξηγώ γιατί. Θα έχει διαλυθεί το αυτοδιοίκητο, εφόσον όλα τα όργανα θα επιλέγονται από το σουπερ όργανο, το 15μελές συμβούλιο διοίκησης/Ιδρύματος που θα ελέγχει το σύμπαν.¹ Επίσης γιατί δε θα υπάρχει ελευθερία στη διδασκαλία και στην έρευνα εφόσον αυτές θα ορίζονται απολύτως από ολιγαρχικά, αδιαφανή και απολύτως συγκεντρωτικά όργανα ερήμην της πανεπιστημιακής «κοινότητας». Βάζω τη λέξη σε εισαγωγικά διότι δεν θα υπάρχει τίποτα που να την συγκροτεί σαν συλλογικότητα.

Η Διαμαντοπούλου επιχειρεί να μετατρέψει το πανεπιστήμιο από βασικό ιδεολογικό μηχανισμό του κράτους σε έναν υπομηχανισμό ασήμαντου βεληνεκούς που θα έχει απλώς σκοπό την αναπαραγωγή των σχέσεων παραγωγής στο κατώτερο τους σημείο, αυτό της μετατροπής του μελλοντικού εργατικού δυναμικού σε δουλοπάροικους. Επομένως έχει κατασκευάσει ένα μόρφωμα που θα απαλείψει οποιαδήποτε μορφή κριτικής σκέψης, αναρρώτησης και δημιουργικού λογισμού. Διότι το κυρίαρχο μπλοκ μακροπρόθεσμα έχει ανάγκη από υποταγμένους νέους ανθρώπους -διεκπεραιωτές με θραυσματοποιημένες και ασύνδετες πληροφορίες που θα παρέχονται σε τρία χρόνια εκπαίδευσης, ανίκανους στοιχειωδώς να συνθέσουν, πολύ δε περισσότερο να αναρωτηθούν αναστοχαστούν πάνω σε όσα διδάσκονται.. Στο άλλο άκρο του φάσματος, την ηγεμονία θα ασκεί μία ελίτ που ως περικλειστη κάστα θα διαμορφώνεται από όσους μπορούν να αγοράσουν ακριβή παιδεία σε κέντρα αριστείας. Απόλυτη συνθήκη για να περάσει το νομοσχέδιο της Διαμαντοπούλου είναι η υποταγή όλων όσων ενέχονται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αν πέσει το πανεπιστήμιο οι μελλοντικές γενιές θα είναι

¹ Ας σκεφτούμε μια μπάμπουσκα από την οποία κοσμήτορες, πρυτάνεις, ακόμα και τα πέντε εξωτερικά μέλη του, βγαίνουν από την κοιλιά της μεγάλης κούκλας, δηλ. του επταμελούς συμβουλίου.

καταδικασμένες σε ένα καθεστώς ανελευθερίας με συντριπτικές συνέπειες για την ίδια μας τη χώρα μας. Η υποταγή, όπως και η ελευθερία, μαθαίνεται. Ας μη γίνουμε εθελόδουλοι. Ας σπάσουμε τα Θατσερικά πρότζεκτ και ας διαλύσουμε τις ρωμαϊκές λεγεώνες.